

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelenés: hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Ára 6 pengyede 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, mártius 14-kén 1861.

(D) **Nézetek teendők körül. III.** A székelőföld szervezése körüli kérdésekre nézve már egy cikünkben elmondottuk és indokoltuk röviden nézeteinket, s nem kételkedünk, hogy alapnézeteink összhangzásban vannak a székelőföld értelmiségének nézetével, s az elvekkel hazánk e fontos tényezője tisztában van már.

A székelőföldet nem vesszük tűzetes tárgyalás alá, ott nézetkülönbségek nem igen merülnek föl, s az ottani adminisztratív uton lehető kimondásával is valószínűleg a királyföld lakói szintén nem fognak változtatni addigi municipális rendszerükön, míg a törvényhozás az ő meghallgatásukkal a közös királyság megyéinek szervezésekor ezen diplomatikus földterület hatóságait is a többivel összhangzásba hozandja.

A Királyhágón inneni vármegyékre nézve azonban a nézetek kétféle ágaznak.

Egy rész a magyarországi megyék analogiájára kívánja a megyei hivatalokat rendezni, választani akár első, második alispányt, főszolgabírókat stb.

A másik rész megakarja úgy hagyni a tisztségeket, a mint voltak régebben és voltak 1848-ban a Bathyházi miniszterium alatt t. i. választani akár főbírókat, alispánokat, szolgabírókat stb.

A két nézet mellett nem valamely régi párt maradványok, saját régibb confessioik iránti eszkönytől, hanem pártkülönbség nélkül, hazánk legszabadlelvűbb fiainak is eltérő nézeteikkel találkozunk, magán viták alatt.

Az első nézet mellett a következő argumentumot lehet felhozni.

Az erdélyi és magyarhoni megyék szervezete öszeredetileg is egy volt; alapvonásaiban most sem különbözik, semmi új jog nem követeltetik ama rendszer alkalmazása által, sem semmi régi jog kockáztatva nincs.

A főispánok, úgy az erdélyi mint a magyarhoni megyékben kinevezés alatt állottak, vagy örökösök, s az első, második alispánok a Királyhágón túli több megyében; de választás alá nem tartoztak.

A választás alá eső hivatalok pedig az erdélyi megyéken szintén csak azok voltak, a melyek a Magyarországiakon, azon különbséggel, hogy nálunk a főszolgabírók apránként a főbírói név alatt az alispánok fölé kerekedtek, s a főispán után az első rangú hivatal képeztek, míg Magyarországon az alispánok alatt állottak. A megyéknek az ország törvényein belül constituálási joguk lévén, hatáskörükben áll a tisztviselők kötelességeinek körét elhatározni, s az alaptörvény csak annyit követelhet, hogy a status personalis mekkoraságát ne változtassuk. Itt a személyzetnek nem kell, csak is a hatás körének változni; csak annyit kell, hogy a főbírók helyettesenek úgy, mint Magyarországon az alispánok alá, az alispánok közül pedig egyik legyen első alispán. Ezáltal a tisztség személyzetében a jog lényegére nézve semmi változás sem történik; ellenben a közigazgatás érdekében az üdvösebb egyformaság már előre is meg van nyerve, addig is míg a megyék az 1848-iki XVI. törvényezik szerint új szervezéseit mennének át. Ezen nézet már gyakorlatba is vétetett a partiumban, kik magukat e szerint szervezik. A népre nézve sem okoz ez semmi zavart, mert már 1849-ben ezen szervezés alatt állt Erdély, s az közigazgatás az eddigi gyorsasággal és könnyiséggel folyt. Miután tehát az odaidomítás által csak egy s más tisztviselő hatáskörét szabja ki a megye, ezáltal semmi újabb alakú szervezést nem követ el, s a kormánynak legkisebb oka sem lehet ezen eljárásban akadékoskodni. Legezészerűbb tehát ezen igen subtilis különbséget rögtön kiegyenlíteni s megyei tiszteink hatás körét a Királyhágón túliaké szerint szabni meg, minthogy különben is ezek és amazok egy főügyvitel alá esendők, senki sem kívánván Erdélyben tiszteskedni az egységi törvény érvényesítése nélkül.

A másik nézet mellett úgy okoskodnak: hogy Erdély szorosan tartja magát a kormánnyal szem-

ben az 1848-iki status quohoz, következésképp ő sem léphet túl a közös országgyűlés híre nélkül, a 48-ki szorosan legalis helyzetet, s így nem kezdhet új megye berendezést, bármily kedves és ohajtandó legyen előtte az egyformaság; mert 1848-ban megvolt bár az unió, az erdélyi megyéket még nem rendezték más lábra, tehát nekünk szorosan úgy kell maradnunk egyszer a mint akkor voltunk; s nem czélszerű kitenni magunkat, hogy megyeink és a kormány közt az új szervezés ansa litigandivá váljon, s ezáltal a reactio időt nyerjen, hogy Erdély szervezését ad graecas calendas halaszssa s minket képtelenné tegyen arra, hogy a pesti országgyűlésre meghívásunkat megyehatóságilag mielőbb követelhesünk, sőt követeinket gyorsan meg is választhassuk. E nézet szerint az unió — kérdéssel a megyék minő beállítására nincs semmi összeköttetésben, mert hisz benn az ország kebelében is a többi megyétől külön való szervezete van a jász-kun és hajdu kerületeknek, még sem képzelheti azokat senki azért külön válna Magyarországtól. De czéltalan is a nép fejét annyi újabb hivatalforma által megzavarni, midőn nem tudjuk, hogy a magyarhoni megyék mostani hivatali személyzete is megmarad-e ily alakban? mert hisz az 1848-iki XVI. törvényezikben ki van mondva, hogy a megyék országgyűlésileg újra fognak szerveztetni, tehát meglehet akkor a mostani tisztség alakja változás alá jön, és Erdély népe midőn a magyar első alispáni s főszolgabírói rendszerbe kezdte magát betanulni, már egy újabb reformált rendszer fog az egész királyságban alkalmaztatni, a mi csak mindannyiszor zavarja a nép fejét, hogy elvégre az, mint most az osztrák rendszer alatt, belekábultva nem tudja hol keresse az igazságot. — A rendszeren változtatni nem a megyék, hanem az országgyűlés feladata, maradjunk tehát szorosan a törvényes gyakorlat terén, ha nem kedves is nekünk.

Ez a másik nézet, és mi nem akarunk egyik vagy másik mellett jogi vitába bocsátkozni, ámbár részünkről örömet szavaznánk az első mellett, mint hogy az a szerinti eljárás által a megyék sem jogukat nem kockáztatják, sem jogkörüket nem lépik túl; most azonban csak constatirozni akartuk e két nézetet, mely mellett hazánk legszabadabb gondolkozású fiai is két részre oszlottak.

A mi kívánatunk főképen az, hogy az alkalmazás perczében a megyékben ne legyenek különböző eljárások, s teljes egyformasággal vigyük át a megyerendezést, akár az első, akár a második nézet értelmében. Veszélyt egyik nézetben sem látunk.

A czélt úgy hisszük, azáltal lehetne leginkább elérni, ha a főispánok azonnal a mint kineveztetésüket veszik, egy értekezletre összegyűlnek, s a fönebbi a közvéleményben tagadhatlanul fölmerült kérdéseket vitatás alá veszik, s az egyik vagy másik mellett decidálnak magok között, s határozatuk érveit a nyilvánosság elé is hozzák.

Az alkotmányos harcban, kivált mikor annak a még fennálló absolutizmussal szemben kell élet-halál túsát vinni, mulhatlanul szükséges a pártfegyelem.

A főispánoknak is meg kell tartaniok a pártfegyelmet, s meg a megyéknek. Jó részt tudjuk már, kik lesznek a főispánok, s a hazának nem lehet kétsége azoknak törvényes magatartásukról. A kivitelen collegialis egyetértés kell. A főispánok kisebbsége alkalmazza magát a főispánok többsége által megállított nézethez, ha e többség absolut lesz, nem pedig szinte két részre szakadás. A mit így ott együtt megállítanak, igyekezzenek azon nézetre birni a megyéikben előre magán értekezletre összehívandó értelmiségét. Természetes, hogy ezáltal csak ajánlat fog történni, azonban mindenütt a megyék fogják gyűléseiken eldönteni, hogy melyik nézetet fogadják el és alkalmazzák, a mit még akkor dönthetnek el alaposabban, midőn látni fognak, hogy a főispánok minő utasításokkal láttattak el?

Akár egyik, akár másik nézet győzzön, de a főkérdés az, hogy minden megye lehetőleg egyformán járjon el a szervezés munkájában.

Mi úgy hisszük, hogy ezen főispáni értekezlet kezdeményezése a Kolozsmegyébe kinevezendő főispánt illetné, a mennyiben Kolozsvár nagy részben központja a magyar politikai értelmiségnek, és így nézetünk szerint helyesen tenné Kolozsmegyé leendő főispánja, ha ezen bizalmas értekezletre azonnal a kinevezés után összehívna tisztársait, mert a hazának fog használni, ha a megyék magatartásában a lehető egységet érvényesíteni segíti.

Minthogy azonban a főispánok nézetének egyeztetése még nem egy a megyék nézetének egyeztetésével; a czél pedig az, hogy a megyék mulhatlanul egyforma eljárást kövessenek, tehetnének azt a főispánok, hogy itt együtt egy gyűlést tartsanak, ottani elhatározásuk alapján menjenek szét a megyékbe, hívják össze a megyék értelmiségét, terjesztsek előjük a főispánok többségének véleményét, s hallgassák ki a megyei értelemes reflexióját. Ezután újból gyűljenek össze, hozzák tisztába egymás között, hogy a megyék többségének véleménye hol áll? s ha e vélemény tán saját nézetükkel ellenkeznék is, tartsák pártfegyelmeti kötelességüknek saját megyéiknek egyenesen megmondani, hol áll a megyék többségének véleménye?

Igy egység lévén a cselekvésben, a szervezés fontos munkája biztosan fog átmenni, s a talán lehető subtilis változtatásokat már maga a törvényhozó hatósággal bíró megyéknek általánosan és egy szellemben tett eljárása is teljesen törvényesíti.

(B.) **Provisorium és állandó catastro.** — Az állandó catastro 1848-ban felelős m. miniszteriumunk is behozta, ezt minden civilizált ország már alkalmazta; erről mint evangéliumi igazságról nekünk is csak azt lehet mondanunk: jöjjön el a te országod; a mig a provisorium mellett (melynek rendszerében, a főispánok által a községekben minden névvel, melyeket magába rejt és minden stadiumban találkoznak, és a mely — közvélemény szerint — rokonszenvennel éppen nem, hanem csak közömbösséggel vagyis inkább csak ellenszenvennel türetnék) keveset, ellene, elegendi lehet inni; de mivel az ösztől óta munkálata már utolsó stadiumába lépett, „Korunk” idei 31-dik számu rokonezik irójával A. jegy alatt, egyetértve az egyenkinti felszólalás kirívóbb esetei keresztülvitele ohajtandó; e nélkül ugy is az egész 11 évi munkálata a provisoriumnak kárba menne, az egészet pedig ignorálva félredobni kár volna: mivel né-mely factorai, nevezetesen munkálatának első (becslési) stadiumából, az állandó catastronek is, sok becses adatokat nyujtana.

Figyelmet érdemelnek a már commassált helyeken kívül:

a) Az általános felmérési és ezek nyomán kiigazított térképek és kész térképek.

b) Az első becslés szerint készült G. táblák és községenkénti patificalionalis jegyzőkönyv M.

c) A négy előmunkálatok A, B, C és D.

Megemlítendő az okori eljárás a tisztajövedelem kiszámítása körül; a természetesen tisztajövedelme kiszámítása körül a birtokosságnak részvéte csekély, de inkább közömbös volt; részbe e miatt és némely becselő egyéniségek hivatali túlbuzgósága még korlátozottabb tárgyavatottsága miatt itt ott túlbecsülve készült; lévén a provisorium első stadiuma idejében is némely felügyelőségben egy egy bukott kereskedőből, mesteremből, katonafőúrirtól lett biztos, kinek sem saját, sem más földjét mérni nem volt alkama, s így alapos gazdasági földismerete éppen nem volt, nem lehetett; a magzaporodást a kukurizacsón termett és a legnagyobb kalászból kipergetett gabonaszemek mennyiségéből akarta kiszámítani. Ily egyének azonban szerencsére nem sokan voltak, nagyobb száma a biztosoknak és a felsőbb személyzet általában tiszteletreméltó értelmiségiekből állottak; ezek előtt kénytelen volt a tárgyavatlanabb kisebb rész, túlszárnyalva azoknak tudománya és tapasztalása által — meghajolni, munkálatjokat azoknak utmutatása szerint készíteni.

A leírt módon elkészült becslési eredményt — tiszta jövedelmet — a cs. k. catastroalis generalis directio helyben hagyta, elfogadta és megerősítette; és mégis sikerült ezt azután egy Szebenben tartott (sub titulo) felügyelőgyűlés tanácskozása következtében (biztosi befolyáson kívül) felebb emelni: a mely felebb emelt tisztajövedelem tévesztve az adómérv viszonyát, már nem volt alkamas arra, hogy Erdélyt is a többi tartományokhoz hasonló, hanem csak 10 százalékkal lehetett felemelt tisztajövedelmét megadóztatni; és így is nem ritkán fordultak esetek elő, hogy e tízes százalékkal kirótt adó, a tettleg bevett tisztajövedelmét a megadóztatottnak még jóval felül is mutatta. Ily és ehez hasonló eseteket fellehet mutatni az országnak több vidékeiből.

Némely kimutatások és Wochenschrift Ausztria egyes országok általános tisztajövedelmét következőleg mutatják fel:

Lapjainkból egyes számok is kaphatók hat új krajczárjával Stein J. könyvkereskedésében.

Horvát- s Tóthország holdonkénti tisztajöved.	2 ft 24 ³ / ₁₀ kr.
Magyarország	2 ft 13 ³ / ₈ kr.
Kraina	2 ft 3 kr.
Stiria	2 ft 2 kr.
Tengermellék	1 ft 57 kr.
Erdélyország	1 ft 35 ³ / ₈ kr.
Karinthia	1 ft 35 kr.
Salzburg	1 ft 21 kr.

ezen országok tisztajövedelme majd csaknem hasonló minőségű, sőt ha felvesszük, hogy a mi általános tisztajövedelmünk, az itt minden többi országok erdeinél alább becsült erdők tisztajövedelme (17 kr) huzta le 1 ft 35³/₈ kr-ra, világos, hogy az erdők mellőzésével a többi természetesenek tisztajövedelme a felhozott országokét még felül is mulja, nevezetesen: a kaszálók, szőlők, sőt nádasaink holdja is 1 firtal al feljebb a felhozottaknál, s így önként az a kérdés merül fel: mennyire alkalmas ezen feljebb emelt tisztajövedelem a megadottatásra? a felelet erre feljebb meg van: tudniillik, hogy 10 százaléki is soknak bizonyult be; továbbá, minő viszonyban áll a tisztajövedelem nálunk a sokkal drágább munka s eselédber és olesóbb gabonaár mellett, a felhozott tartományok s országokéhoz képest? a hol a gabonaár állandóan nagyobb, munka- s eselédber jutányosabb, népesség s fogyasztás nagyobb a sokkal kedvezőbb emporialis viszonyok mellett, holott nálunk egy közepesnél jobbaeska évi a gabonaárakat annyira átszállítja, hogy a természet csak annyi haszonnak örvendhet, mint a szűkebb években, midőn nagyobbbaeska árral kevesebb termésből is ugyan ahoz a jövedelemhez jut csak, mint a bővebb termésű években, mikor még az eladás is kétesebb.

E felhozott számbeli igazságok és állítások között párhuzamot vonni azon tiszt. bonfiainkra bizzuk, kiknek módjuk s alkalmuk volt többször azon tartományokban megfordulni és a mezeigazdászati ottani viszonyaira némi figyelmet fordítani. Ennyit a provisorium első stadiumáról.

A második stadiumban (kivéve az állam felszólamlást) már az idegen elem befolyásával találkozunk itt is; minden értelmes hazafit a gremiumból, sőt a vizsgáló személyzet körül is sokakat eltávolított, a községi felszólamlások ki-egyenlítésére országos gazdasági viszonyainkat nem ismerő idegen bürokratákat alkalmaztak a gremiumba, s vizsgáló biztosokul is sok oly egyén lön kinevezve, a kinek a mezeigazdászatról fogalma éppen nem lehetett; ezek voltak aztán a vizsgálók, véleményezők, sőt meghatározók — e felett még a terrorizálást sem kímélték. A felhozottaknak némi megvilágosítására és az e stadiumban elért eredmény felvilágosítására legyen szabad felhozunk az országosan bevégzett községenkénti felszólamlások utolsó ülésén a nagyobb bírtokosság részéről írásban benyújtott ovást; többeket kivált a kiegyenlítési országos bizottmány eljárását is mellőzve, a provisorium e második stadiumában történetekről nem kívánunk szólni.

A provisorium utolsó stadiuma jelenlegi folyamában a szélszerű megoldáshoz és bevégezéshez több reményt köthetünk, mivel az igazgatás élin két tapasztalt bírtokos honfit s gazdát szemlélünk; azonban e fontos életkérdés a legközelebbi országgyűlés teendői közé tartozván, onnan reméljük megoldást.

A törvénykezési ügyben. (A mezőség széléről). — A múlt és folyó év gazdag vala rőpiratok s értekezletekben, amazok kevés kivétellel itt amott talán megtették kellő szolgálataikat, de ez utóbbiaknak szélszerűtlensége, törvény és alkotmányellenessége, köztudomású dolog. Megvagyunk mi a felől győződve, hogy az esztergami, zágrábi, szepeni, fejevári értekezletitv nem a kormány magyar tagjainak agyában fogamozott, hanem a Grundlichkeitjok és gyakorlati eszökről ismeretes bizonyos uraknak vala az kedvezé eszméje, mely nem egyéb, mint a Bachféle ugynevezett bizalmi férfiakból összeaggyott és országgyűlést surrogáló conferentiaféleknek második bővített kiadása.

E rémanentális politikának ruderáiból gyártottak az october 20-diki diplomának is nagyrészt. Az ebben tett intézkedések mennyire feleltek meg a várakozásnak ugy fenn mint alant, az mindenki előtt ismeretes. E félrendszerű intézkedéseknek köszönhető sok minden, mi most az osztrák kormánynak inyére nincs. A törvénykezési zavart csupán ezen akarom is nem is féle eljárás idézte elő. Éppen azon uraknak impracticus esze hozott elő minden bajt, a kik annyira tűnődtek azon, hogy a békés átalakulás miként történhessék meg legbiztosabban, ugy az állam, valamint a magán ügyi jogok és igényeknek megsértése nélkül. Ha hallgattak volna a közvéleményre, melyet a napi sajtó tolmácsolni nem szűnt meg, ugy kétségen kívül e zavarnak véget vethetett volna, részint egy rögtöni országgyűlésnek összehívása az 1848-ki törvényes jogalapon, részint pedig egy, az országgyűlés intézkedéseig tartó juristitium.

Hogy a magyarbani törvénykezési zavarok Erdélyben elkerültsenek, nincs egyéb teendő, mint az országbírói értekezlet ideiglenes határozmányait itt is azonnal minden tétozázás nélkül elfogadni és érvényesíteni; annyival is inkább, mivel az erdélyi régi alaki jog olyan, hogy azt használni jelenben lehetetlen. Továbbá hiteltörvényeink 1848 előtt nem is lévén, a magyarbani váltójog inkább alkalmazható viszonyainkhoz, mint a fennálló idétlen osztrák váltójog. A mi az anyagi jognak ösiseégi és örökösüdesi részeit illeti, elfogadhatjuk gondolkodás nélkül az országbírói intézkedést, mely az érdekeltek jogainak megóvását respektálni fogja.

Kézdi-Vásárhely felirata. Császári Királyi Apostoli Felség! Egy nemzet, mely lételetől kezdve, a hosszú századokon át, mindig kitűnő hűséggel ragaszkodott uralkodóhoz; egy nemzet, mely annyi vitézséget tanusított fejedelmek s hazája irányában, mint a mennyi a székei nemzetéről a történelem fölmutat, midőn a sajtó fájdalmak közt lelélt 11 évek után, az 1860. október 20-diki legfelsőbb os. kir. kibocsátvány nyomán, ismét virulni látta az alkotmány szabadság hajnalát, mely kétségkívül Felséges uralkodója és a magyar nemzetnek kölcsönös bizalmukat a legdrágább kapcsolésként tartó alaptörvények hű megtartásának legbizto-

sabb következménye. Ezen hit által lelkesülve Kézdi-Vásárhely városa is, határtalan érzetében ringatja magát, bizva, hogy uralkodót és nemzetet kölcsönösön védő törvények palladiuma megnyilánd, melyen át, utat és módot talál kézdí-vásárhelyi közönségünk is, határtalan szeretetét és ragaszkodását Felséges uralkodójához tanusítani.

Az egyenes út Felséges urunk! melyen a nemzetek, és így e város szeretete, és hű ragaszkodása Felséged zászlomlya eleibe juthat, s melyen a trónt védő sziklavár alapszik, nem más, mint azon százados és folytonoson 1849-ig létrejött, s minden, idáig dicsőségesen uralkodott Magyarország királyi által szentesített, s még eddig a nép és fejedelem által meg nem szentesített törvények.

Az október 20-diki Felséges cs. kir. kibocsátványt akár 1848-iki törvényeink értelmében, mely szerint Erdély egy kormányzás alatti teljes egyesülése mellett, nemzeti jog egység tekintetében Magyarországnak ismét kiegészítő része lett, akár az azelőtti és Erdélyt külön érdeklő 1691-beli diplomát, mely a nemzet és uralkodója kölcsönös kötelezetéseket szabott, akár mellőzve a régebbieket, csak az 1791-be kelt törvényekből a 2-dik cikket, mely szerint a törvény az uralkodói utódokat is kötelezi, akár a 4-dik cikket, mely szerint a pragmatica sanatio értelmében uralkodó magyarországi király, az Erdély fejedelme is, hogy Erdély semmi más ausztriai örökös tartományoknak alája vetve nincs, akár a 7-dik törvényeiket, mely szerint új törvényeket hozni, a meglévőket eltörölni a fejedelemnek a néppel együtti tulajdona, és végre a 8-dik törvényeik szabályait is ide érte, hol meghatározták, hogy O Felsége patensek által, a milyenek a lefolyt 12 évek alatt is alkalmaztattak, nem fog kormányozni, e szavakban: „Sacratissima sua Majestas, Status et ordines securos reddidit, nunquam per edicta, seu sine dictas patentes Principatum Transylvaniae gubernandum fore. — Tovább: Norma judiciorum lege stabilita aut stabilita auctoritate Regia non immutabitur. — Tovább: Sed secundum conditit vel in futurum condendas leges, et diplomaticam regni constitutionem judicet per competentes Judices legaliter constituendos celebrabuntur“; tekintve az e most elősorolt sarkalatos törvényekre ítűzők.

Fájdalom! az elősoroltak érzetétől, annyival inkább elszomorodik mindnyájunknak Felséged iránti bízalomra támaszkodó szívünk, minthogy Erdélynek a meglévő szentesített törvényei nyomán szervezete és az ápril 2-kára kitűzött országgyűlésre való meghívása mind ez ideig is mellőztetett, azonban daczára annak, hogy a ki nem egészített országgyűlés a trón és hazára nézve, állandó törvényeket nem hozhat, véljük, rólunk nélkülünk Erdélyiekrol nem is határozandhat.

Cs. Kir. Felség! mi a fejedelmet és törvényt egyformán tiszteljük, mind kettőjük előtt meghajlunk, nemcsak, hanem szükség vagy kényszerítés esetében, mindenikert vértünkét áldozni készkedünk, reményiben annak, hogy maga Felséges fejedelmünk is ama sanctionált törvényeket szem előtt tartva, szilárd és legfelsőbb akarata, honunk népeit a szerint kormányozni.

Számos törvényeket hozhatnánk fel, melyek a fejedelmek és népek jogait körülírják, de rövidség okáért a legutóbbi 1848-diki törvényekhez, melyek eltörölve nincsenek, szabadon alattvalói hódoló mély bízalommal ragaszkodunk, méltóztasson Felséged Erdélyt, mint Magyarországnak kiegészítő részét, mint volt hajdanában a mohácsi vész előtt, tekinteni és örömmel ragadni meg a dicső alkalmat, hol a két testvér haza a kapcsol, melyet a pártoskodások viszálya zuzott vala szét, s melyért annyi évr ontottak ki, s melyet most magok a két testvérek önként a Felséged hatalmas trónja védelmére sziklánál keményebb erősség gyanánt kívánunk összeforrasztani, királyi kegyeltjei közé számítani, s Erdélynek Magyarország mintája szerinti szerveztetése és az illető hatóságoknak az ápril 2-ra kitűzött országgyűlésre lendő meghívások iránt, hogy Felséged várva várt koronázatása alkalmából a törvények ösvényén viendő hű alattvalói mély tisztelünk s ragaszkodásunk érzetében hódolatuink nyilváníthassuk, legkegyelmesebben atyai intézkedéseivel szerveztetelni. Alázatos tisztelettel maradván Cs. Kir. Apost. Felségednek

Kézdi-Vásárhelytől, 1861. március 3-kán tartott városi közgyűléstől.

Kolozsvár, martius 9-kén, 1861.

(H. S.) A N.-Szebenben (in der „Landeshauptstadt von Siebenbürgen“) megjelenő „Hermannstädter Ztg.“ közelebbi száma megint igen joles. Ha mind így, Schmidt Henrik ur maholnap az „Allgemeine Ztg.“-ot is felülmulja! Neki már 1847 is sok! Szinte képzeljük, mennyire sajnálja, hogy compromittálta magát ama hallatlan liberális (?) „Auch ein Programm“-al, a melyvel bekuszított. Ő többé nem teketőriák, s ezt kár volt eddig is tennie. Előtte már nemcsak az 1848-ki törvények szentsége, de általában semminemű törvény, elkezdve 1848-tól fel egész 1791-ig, s még azon is túl, nem érdemel tekintetet. Egy patens, a bécsi miniszterium bureaujában német nyelven szerkesztve feier száz latin vagy magyar nyelven alkotott, a nép s a korona közös be-egyeztése mellett hozott törvény, s még megérjük, hogy megkísérti komolyan elhitetni a türelmes száz nemzet, hogy annál a szép Andreanum diplománál is boldogtobb egy eszeberő a vederbe szállító scherlingianum statum. A törvény! Mi az a törvény? És a jog! Mi az a jog? Ugyan hogy nem látják át legalább az erdélyi százszok, hogy mennyivel üdvözítőbb a kegyelemnek egy morzsája, a mit önkény, s oly nyájason nyujtanak a mindenható theoretikusok, mintsem a jog azon zsiros falatai, a miket némely bókamarájú magyar királyok és fejedelmek egy nagylelkű legislatioval együtt adtak, de a melyet a mostani körülmények közt visszazokvetelni oktalanság, elfogultság, s mindezekfőltt nagy udvariatság lenne azon kedves urak ellen, a kik a múlt évtized alatt oly szép experimentatiókkal mulattak a világot, a kiknek most is azért izzad a homlokuk, nehogy a kísérletek korában eléhezett szegény nép megterhelje a gyomrát. Hajh, gyönyörű experimentatiók voltak azok! Az igaz, hogy rengeteg pénzbe, hatalom- s tekintély-

vesztésbe kerültek és — még se sikerültek, sőt kicsibe mult, hogy egy explosio az egész laboratoriumot a publikummal együtt légbe nem röpítette. De mindenek az az átkozott „Umsturzpartei“, a „barbar“, a „dumm“, a „esikőspolitikeitrende“, a „hochnasige“, törvényimádó magyarok voltak az okai, a kik általában mindenek az okai, annak is, hogy Napoleon herceg a senatus ülésében még azt meré kérdeni: „hol van Ausztria? s a mi több Vincke a porosz kamarában német létire nem átálja kimondani, hogy „meg nem foghatjuk, miként tanácsolhatja valaki Poroszországnak az új osztrák alkotmány után az együttartást Ausztriával. Nem várta volna, hogy azt a botorságot kövessék el, misérint ez alkotmányba Magyarországot is belevonni akarják. Ha valamelyik állam nélkül Poroszország ellehet, kétségtelenül Ausztria az rongált pénzügyeivel.“ stb.

Ismerjük Schmidt ur gondolkozását. De, hogy miért oly nagy gyűlöljő mindannak, a mi törvény és magyar, meg nem foghatjuk; még kevésbbé azt, hogy midőn se az angol, se a francia, se a német sajtó többségének véleménye, se a fennebbi két tekintélyes nyilatkozat a legkevésbbé se látszik feljogosítani arra, hogy a „februári alkotmány“-tól Ausztriára nézve valami nagyszerű eredményt várjunk, miért ámtíja önmagát és lapjának olvasóit?

Mindezenre szabad ugy gondolkozni, a mint tetszik. A mint maga mondta lapjára nézve: „Iparszabadság van s a ki engedélyt kap, az oly jó vagy rossz lapot szerkeszt, a minőt tud vagy akar.“ Eljen az iparszabadság! De nekünk is legyen szabad megbotránkozni ezen cynismus és azon szabadság felett, a melylyel a „H. Ztg.“ megjobbit-hatlanul követ egy oly irányt, a melyet még a szebeni polgárok is elítéltek, s minden törvény és igazságszerető ember száz testvéreink többségével együtt megvet.

A „H. Ztg.“ ujjong a febr. 26-diki patenseknek, neki nem kell miniszteri felelősség, vallásszabadság, liberális választási jog, sajtószabadság, a követek személyének sérthet-lensége, s többféle haszonatlanság; ürdög vigye az 1848-ki törvényeket, azok igen szabadelvűek, s a százszokra nézve csak azt sajnálja, hogy miért nem rendeltetnek közveilettül a bécsi miniszterium alá! O sapientum octavus! Hiszen ez áldásban 11 esztendőig részesültek, s mondhatom: boldogok voltak velünk együtt!

Kár Schmidt urnak magát ily elfogult igaztással compromittálni, s még az 1791-ki törvényeket is ignorálni, holott meg van írva a VI. t.-cz. szerint, hogy: „ex A. Domo Austriae successores, qua legitimi reges Hungariae Transylvaniam tanquam ad sacram Regni Hungariae Coronam pertinentem, eodem cum Hungaria imperii et successionis jure tenebunt et non ad normam aliarum provinciarum haereditarium gubernabunt!“

Az 1848-ki törvények pedig még jobban biztosítanak a bécsi theoretikusok experimentáló szenvedélye ellen.

KÜLÖNFÉLÉK.

— E hó 13-kán tartá a muzeum-egylet szokott havi tudományos ülést gr. Mikó ő echa elnökölete alatt, a mikor is tanár Berde Aron tartott igen érdekes és alapos felolvasást, melynek tárgya volt Erdély és Magyarország esőviszonyainak ismertetése, melyet az utóbbi évtizedben tett meteorologiai kísérletek összehállítása alapján szerkesztett. E felolvasás egy nevezetes tétele az, hogy ha Erdély nem léteznék esőt gyűjtő berezeivel, Magyarország rónája s jelenen a Bánság nem teremnéne gazdag virányát s nagy terméketlen puszták állának elé ottan. Maga a természet is egymás kiegészítőjévé teszi e két szép vidéket. Berde felolvasása nagy figyelmet s részvétet gerjesztett.

— A jelen hó 13-diki szini előadás alkalmával Bog-nár Vilma mint jutalmazott, az itteni műkedvelőktől versekkel és értékes emlékekkel lön megistizelve, mely utóbbiak közt legérdekesebb egy nemzeti zászló elég izmos ezüst ruddal. Az emlékek átadásakor Cs. S. tartott beszédet a művésznőhez versben, üdvözölv őt, mint e város szülöttét.

— A Zilahon tartott meggyűléstől írják nekünk, hogy ottan egy néhány egyén politikai denevérségeért halottnak nyilvánítatva hagyott ki a candidatióból; írják viszont, hogy a románok és magyarok közt oly szép egyet-értés s oly nemes vetélkedés volt, hogy a románok mind magyar, a magyarok mind román jelölteteket igyekeztek bevalasztani a hivatalokba. Gróf Bánffy Béla indítványára fel-irat intéztetett az unió mellett, a feliratot a mint levelezőnk értesül, az indítványozó gróf szerkesztette.

— A m. akadémia f. hó 11-én tartá mathematicai s természetstudományi osztályainak rendes ülését báró Eötvös József ur elnökölete alatt.

Az ülést megelőzőleg előnk ur egy levelet olvastott fel gróf Desseffy Emil akad. elnököt Eszterházy Pál herceghez, melyben jelenti neki, hogy az akadémia épü-lendő palotája oly helyiségekkel fog birni, mikben nemcsak az akadémia 70,000 kötetnyi könyvtára stb. elfér, hanem még ő hercegsége képtárát is magába fogadhatja.

Ezen, az akadémia ügyeit igen érdekesen rajzoló le-vélre a válasz is felolvasott! Eszterházy hercegtől, melyben odanyilatkozik, hogy valamint az akadémia alaptökéjé-hez és az építendő palota költségeihez járulni hazafiai kö-telességének ismerte: ugy ezen költelmének bővebb bizony-ságot is adni, örömmel engedti át saját és fia s örököse ne-gyében a Bécsben levő képtárát a hozzá tartozó gyűjt-teményre, az a család tulajdona maradván mindenkorra. Ezzel a hazának kedves szolgálatot vél tehetni. A joles és a herceg áldozatkészségét kifejező levélre az akadémia el-nök ur indítványára köszönő választ fog intézni.

— A concordatum ellenében egy fontos lépés történt. Sterberzki Camill budai vízvárosi lelkész, ki korábbi buz-galmáért Ferencz József-érremlen disztizetett fel, a visszaál-lított alkotmányos formák alatt nem kívánta hivatalát tovább folytatni, s egy tábori kápláni állomásra tette át magát. A megrúllt helyre négy hivatalkereső folyamodott a her-czeg-prímához, a kik közül nem három jelöltetett ki ő em-entíájára által a concordatum értelmében, hanem a magyar

kath. felekezet törvényes joga szerint, mind a négy folyamodó a városi eljárásához, mint pátronushoz utasított szabad választás alá. A márcz. 8-án tartott budai országgyűlés kedvesen vette e törvényes eljárást, s a város képviselői kinyilatkozták, hogy a concordatum semmi határozatát érvényesnek nem ismeri, mely a hazai törvények megsértésével a katolikus egyház autonómiájának megsemmisítésére, az ország belégyezése nélkül köttetett; egyszerűen elhatározták primás ő eminenciájához egy erre vonatkozó feliratot küldeni.

Küvetválasztások. Bars megye lévai választókerülete országgyűlési követe Konkolyi Pál lett. Kun-Halas Péter Miklós, Tornamegye gr. Keglevich Bélát és Zsarnay Imrét, Szeged Klauzál Gábort és Dani Ferencet, Kecskemét Kiss Miklóst, Békés Lónyai Menyhértet, Kun-Szent-Márton Illésy Jánost, Temesvár Stokinger Mór, Kun-Szent-Miklós Virág Dénest, Bars megye újbányai kerülete id. Mácsay Lukácsot, Győr-Kozma Imrét, Felegháza Szabó Józsefet, Jászberény Eördögh Andrást, a jász-árok-szállási kerület Pethes Józsefet, a kun-madarasi Papp Mór, Szathmár-Németi Vajai Károlyt, Bars megye a-maróthi választókerülete Balogh Jánost, Debreczen Tisza Kálmánt és Patai Istvánt választotta meg.

Nyilatkozat. Alólt a „Kolozsvári Közlöny“ 34. dik számában a következő cikkek: „P. A. Néhány észrevételek a conferentia alkalmával“ a közvélemény igazítása végett azt kívánja megjegyezni, hogy Schreiber Simon az 1848-ki kolozsvári országgyűlésen, nemcsak követ nem volt, hanem az akkori törvényhozásban legkisebb részt sem vett, minél fogva a fennmilitált cikket őtet éppen nem érdekelheti. Szeged, 6-dik márczius, 1861.

Schreiber Simon.

Felsőzölítés irótsáimhoz. A Nemzeti kör egy általa kiadandó „Honvéd-album“ szerkesztésével engem bizván meg, melynek kettős célja: 1) az 1848-iki eseményeknek költői formákban örökítése; 2) a begyűlt tiszta jövedelem által a honvédséghez tisztelettel tőkének növelése; bátor vagyok tisztelt irótsáimra felszólítani, hogy az e célra irt verses és kötetlen költeményeket hozzáadva folyó évi ápril 16-ikáig beküldeni sziveskedjenek, miután a 22—25 ivre terjedő albumnak május végeig sajtó alól ki kell kerülnie. A művek kivétel nélkül díjazatni fognak s írói díjáról mindenki rendelkezni tartozik. Hogy e mű kiadása haladékat nem enged, azt mindnyájan érteni fogjuk: azért ismételve kérem az ide szánt kéziratok mielőbbi beküldését. Pest, 1861. márcz. 6. — Jókai Mór, a „Honvéd album“ megbízott szerkesztője.

A magyar irók segélyegylete. Az ország és a művelt világ tudja, hogy évek előtt bold. gróf Teleki József, gr. Károlyi István és b. Eötvös József a bud. csász. helytartósághoz, majd a belügyminiszteriumhoz s végre a Felsőházhoz folyamodást nyújtottak be azért, hogy engedtetnék meg az inséget szenvedő magyar irók és ezek családai részére egy segélypénztár alapítása a hazafiak önkényes adományaiból. Az ország s a művelt világ is tudja, hogy e kérdés teljesítése meglehetősen, sőt az e célra minden felhívás nélkül több lelkes hazafi által beküldött összeg a rendőrség által lefoglaltatott. Azon idő bekövetkezése iránti erős hittel, midőn a jótétemény, a segélyezés is a megengedett tények közé fog tartozni, a segélypénztárt tervezők nem fordultak többé kérelmekkel a hatóságokhoz. Midőn azonban Bécsben a német irók segélyegylete megalakult, mi kötelezettségeknek érezték magukat, ismét kísérletet tenni a tervezett segélypénztár létesítésére, s hogy ez a siker nagyobb biztosítékával történhessen, gr. Dessewffy Emil és Eötvös József báró urak felhívására az alulirt a magyar segélyegylet alapszabályait a bécsi „Concordia“ alapszabályainak nyomán s az egyleti rendszabály értelmében dolgozta ki. De az alapszabályok jóváhagyása alá felterjesztése s illetőleg a közönség részvételének a segélyegylet részére felhívása azért halasztatott el, mert e részvét más nemese czélokra volt közelebbi igénybe véve. Azonban a rendőrség által lefoglalt összeg a magyar kir. helytartótanács által visszaadott s azon ismeretlen lelkes hazafi vagy honleány, ki a horvátországi szülőküldők javára rendezett sorsjáték első nyeresmét nyerte, ezt, (mintegy 12,000 forint érték) a magyar irók segélypénztára alapjára szentelte. Ez adomány és gróf Károlyi István urnak 10,000 frtnyi nagylelkű alapítványa már is oly tetemes összegre gyarapíták a tervezett segélyegylet alapját, hogy annak létesítése lehetővé vált. E körülményhez járult a journalistika hivatásszerű felhívása, a több lapozó e célra érkezett adakozás, s a tervezők idősebb és szükségesnek találtak az egylet létesítésére szükséges lépések megtételét. E célból gróf Károlyi István ur meghívására gr. Károlyi György, b. Eötvös József, b. Kemény Zsigmond, Arany J., Csengery Antal, Toldy Ferenc, Lukács Móricz, Tóth Lőrincz, Török János urak és az alulirt a t. gróf urnál egybegyűlve, az alapszabályokat átvizsgálták s több módosítás után megállapították s az alakító közgyűlés az ügy vezetését elvállalván, elnökül gr. Károlyi István, al-elnökül b. Eötvös József urat kérték fel. A megállapított alapszabályok az illető hatóságnak bemutatván, az elnökség, a mint a rendes befizetők és alapítók száma az egylet megalakulását lehetségessé teszi, az alakító közgyűlést egybehívandja, melyen az alapszabályok véglegesen fognak megállapítottatni. Addig is, míg az egylet iránt a lelkes honleányok és honfiak, valamint a hazai testületek részvéte a választandó igazgatóság által fel fog hivatni, figyelemztetjük a t. közönséget, hogy e célra szánt adományaikat t. Szathmár Lajos m. gazd. egyes. pénztárnok urhoz intézni, s az alapítói ohajtók alapítványaikat, s a segélypénztárhoz havi befizetéssel járulni kívánó tagok e szándékukat az alulírtnál bejelenteni sziveskedjenek. Pesten, márcz. 3-án, 1861,

Pompéry János, ideigl. jegyző.

POLITIKAI HIREK.

Turin, mart. 4. Mit az itteni távirat magyar notabilitások congressusáról hirdetett, tökéletesen alap-

talán. Hogy a magyar emigratio legtekintélyesebb tagjai egy meggondolatlan fölkelés, és merénylet ellen nyilatkoztak, az igaz lehet (lásd a multkori párisi távirat) Klapka tábornok, Bixio és Szarvady tegnap utaztak el. Az első egyelőre Genfben, onnan Párisba megy, hova Kossuth is váratik. Bixio tábornok is meg akarja látogatni Párisban lakó testvérét. Pulszky, Kossuth, Klapka és Türrnek, legtöbb kilátása van a magyar menekültek közt az országgyűlési követségre. Itteni magyar körökben nem kételkednek az országgyűlés létrejöttén. Azt hiszik, hogy Vaynak a császárra gyakorolt személyes befolyása, azt engedményekre teszi hajlandóvá. De hogy a magyarok követeket küldjenek Bécsbe, arra, ideérkezett levelek szerint gondolni sem lehet.

Turin, mart. 11. Az „Opinione“ meghazudtolja azon hírt, hogy Rómával az egyesülés iránt alkudozások folynak. Az elintézés nehézségekkel jár.

Florenz, mart. 9. A „Nazione“ Garibaldinak egy levelét közli, melyben Velenze és Róma nem sokára leendő megszabadítása kilátásba van helyezve.

Favre Gyula, Darimon Alfred, Picard Ernest, Hénon és Olivier Emil, tehát a törvényhozó-testület republicanus ellenzékének öt tagja, következő három módosítványt ajánlottak a választófelirat. 1) Itt az idő, hogy a be nem avatkozás böles elve Rómára alkalmaztassék, és a francia csapatok tüsténti visszahívása által Olaszország saját sorsa fölött szabadon rendelkezni képesítessék. 2) Hogy az országképviselőinek a legújabb rendelet szigorú korlátai közt visszaadott örködési jog gyümölcsöket hozhasson, szükséges, hogy az általános biztossági törvény s minden más kivételes törvények megszüntessenek. A sajtó az önkény hatalma alól felszabadíttassék, és a községi testületnek s általános szavazatnak a működésének ösztönzése és a törvények tisztelete által, erejük visszaadassék. 3) Sajnáljuk, hogy egy hangú és többször ismételt ohajtások dacára, a budget fölött, egyes miniszteriumonkénti szavazás megtartatott. A fejezet és §§. szerinti szavazás az egyetlen eszköz, mely az állam pénzügyei fölötti ellenörködést, lehetővé teszi. Egy negyedik módosítvány ohajtja, hogy Páris és Lyon városok, melyek a sok új építkezés miatt zavarban vannak, ismét választóhatóság városi képviselőiket. Köztudomású ugyanis, hogy néhány év óta, a két város községi bizottmányait a kormány nevezi ki. Azt hiszik, hogy e négy módosítvány heves vitákra fog alkalmat szolgáltatni. Az utóbbi valószínűleg oly vitát eredményezend. A vita, mely e tárgyan folyt, már is nagy hatást csinált Párisban. Billaut volt belügyminiszter e tárgyan azzal vádolja a sajtót, hogy ez üzérkedésnek kezére működött. Kiseleff gróf tegnap értekezletet tartott Thouvenel ural, melyben Napoleon herceg beszédének, a forradalom felbátorítására alkalmas kifejezéseit kárhozták. A külügyminiszter azt mondá, hogy a kormány a herceg magán nézeteiért nem vállal felelősséget.

Párisi tudósítások szerint a harc a clerus és a francia kormány közt annyira elkeseredetté vált már, hogy sokan azt hiszik, hogy az már nem is végződhetné másképp, mint vagy Napoleonnak vagy a pápának bukásával. Vannak olyanok is, és pedig számosabban, mint az előbbie, kik szilárdul meg vannak győződve a kormány győzelméről a nélkül, hogy e miatt buknia kellene a pápaságnak, mely szerintők, világi hatalom nélkül is fennállhat. Mondják, hogy a francia kormány és turini udvar közt igen élénk alkudozások vannak jelenleg folyamatban az iránt, hogy mi módon lehetne minden zaj nélkül az örök várost és a sz. atya oltalmát a piemonti csapatok kezére átjatszani. És csakugyan a „D. A. Z.“ párisi levelezője szerint az érintett két kormány azon járátja eszt, hogy piemonti csapatokat küldjenek Rómába Goyon francia tbk. parancsnoksága alá és azokat aztán lassankint oly mértékben szaporítsák, a minő mértékben fogna apadni ott a francia helyőrség, míg végre Róma egészen a piemontiak kezébe kerülne. A dologban lehet valami, mert Cavour gróf egyszerre igen erőlyesen kezd sürgetni a római kérdés megoldását. Ez tehát alkalmasint már nem sokára be fog következni és hihetőleg a Napoleon hg. által a senatusban kifejtett terv szerint.

Páris, mart. 9. A mai „Moniteur“ szerint a császár, elfogadta a senatus választófelirati küldöttségét, s annak következőt felelt: „A kamaráknak engedett azon jog, hogy a kormány tetteit megvizsgálhassák, azt czélozza, hogy az ország, a kedélyeket foglalkoztató nagy kérdések iránt fölvilágosíttassék. A vita hebizonyította az országának, hogy mi egyetlen érdekelt sem tévesztetünk el szem elől, melyet megvédeni kellett. Politikám mindenkor erős és őszinte lesz, minden utógondolat nélkül. Köszönöm a senatusnak, hogy magamtartását a multa nézve helyesli, s a jövőre nézve bizalmat helyez abban.

London, marczius 6-án. A lengyel comité felhívása az angol nemzethez: „Angolok! a lengyel zászló Varsóban ismét kitűzetett. Nektek azt mondták, hogy a lengyel nemzetiség csak a menekültek álmaiban él. Ti nem hittétek azt; mert ti tudátok, hogy mi ismét csatázni, és végre győzni fogunk. Mi segélyeket kérjük. Ti nem tagagtátok azt meg. A szabadság és jog nevében segíteni fogtok minket. Mi fegyvert és katonákat kérhetnénk tőletek, de megelőgszünk rokonszenvetekkel. Mi által segélyeztetek az olaszokat? Rokonszenvetek által, mely többet ér nagy tömeg fegyveres népnél. Így kérjük mi is rokonszenveteket hazánk irányában. Mit Olaszországtól tettek, azt joggal követelheti tőletek Lengyelország is. Angolok! nyilatkoztassátok ki, hogy a jog Lengyelországról részben van, és hatalma is van jogai védelmezésére. Mondjátok ki ezt! a többi bizzatok Lengyelországra!“

Lengyelország. Sabalkoi tábornok, ki a városi mozgalmak alkalmával a népre lövettet, hadi törvényszék elé állítottat, Trepow rendőrfőnök elmozdítottat, Goresakoff hg. pedig rendeletet kapott, hogy a legszigorubb vizsgálatot tartsa a katonaság magaviselete felett. Midőn febr. 27-kén a parancsnok „tüzet“ rendelt, egyik tiszt vállrojtját a homloksor előtt e szavakkal szaggatá le: Én nem ismerek hatalmat, mely fegyvertelen és istenteni szolgálaton jelenlét emberekre lövessen. Azért is a dzsidasok csak a harmadik parancsszóra lőttek s akkor is a levegőbe, jelesül a lengyelek. A fő rendőrmester Trepow és azon tábornok, ki lövettet s kinek kozákkjai lóháton a templomba rohánva a papságot leverék, hadi törvényszék elé állítottat. A consulo beavatkozása nem hiányzott.

Posen, mart. 7. A „N. Pr. Ztg.“ írja: Levelek és utazók napról-napra részletesebb rajzát adják Varsónak mostani helyzetében, mely most egészen saját-szerű alakot öltött. Az orvosi és gazdasági tanulók, sőt még gymnasiumbeliek is látják el a közrend felügyelése feletti szolgálatot, míg a katonaság egészen visszavonult a várba és a laktanyákba. Feszült figyelemmel várják a császár határozatát, sokan alkotmányt várnak. Azon esodaszerű siker, melyet a nemesség és a nép Goresakow herczeg felett fegyver nélkül vívott ki, a legmerészebb reményeket éleszt. S vajjon, mi fog aztán történni, ha ezek beteljesednének? Az engedmények útján egy, homlokegyenest ellenkező irányu elv ellenében nincs megállapodás. És vajjon lehetsé-e a tömeget lecsilapítani, ha csalatkoznak reményeiben? A „N. Pr. Ztg.“ nagyon kíváncsi rá, hogy hogyan fogja az orosz kormány ezt a dilemmát megoldani.

Drezda, mart. 9. Este. Oroszország császára Ő Felsége a „Dresdner Journal“ távirati sürgönye szerint a nápolyi királyt és királynét a St. György katonai renddel díszítette föl, s e díszjeleket Paskievics herczeg viendi meg ő felségeiknek.

Beyrut, febr. 25. Damascushan a keresztények elleni ingerlések és kihívások növekvésben vannak. A haurani druzok azon esetre, ha az elítéltek kivégeztetnének, visszatöréssel fenyegetőznek.

Ujabbak. — Berlin, mart. 11. A lengyel határszélekről írják: Varsó minden templomában tegnap gyászmise tartottat. A börze és minden üzleti helyiség be volt zárva. A rendet a polgár-katonaság (számra 440-en) tartá fenn a rendőrség közreműködése nélkül. A közcsend sehol sem zavartatott meg.

London, mart. 11. Washingtonból febr. 27-kéről jelentik: hogy a vasúton Lincoln elnök ülése alatt egy pokolgép fedeztetett fel. Általános a hit, hogy a béke-értekezletnek semmi eredménye sem lesz.

Turin, mart. 10. F. hó 9-kén kelt római tudósítások szerint Napoleon herczeg beszéde itt nagy lelkesedést idézett elő. Aláírási iver keringnek, hogy az olaszok halájjukat tanusítsák a herczeg irányában. A messinai fellegvár megkezdé tüzelését a szard hajók ellen. A városőrség részéről egy küldöttség engedélyért folyamodott Cialdini tábornoknál, hogy Rómába mehessen, értekezni II. Ferencz királylyal. Cialdini megtagadta a kérés. Hirlik, hogy Piemont felszólított volna egy hadtestet készen tartani, bevonulni a római tartományokba, hogy felváltsa a francia csapatokat.

Milano, mart. 11. A mai „Perseveranza“ szerint Sicilia kormányzatában személyzeti változások fognának történni. Messina bevételé után maga Cialdini vennie át Montezemolotól a siciliai helytartóságot. Egy követ azon kéressel száundékszik a kamra elé járulni, hogy ez kérje fel Napoleon császárt, miszerint vonja vissza csapatait Rómából. A „Perseveranza“ hozzáteszi, hogy e kérdés megoldása oly közel van, hogy a francia csapatok visszavonulása Rómából még megelőzhetné az ezen kérvény feletti tárgyalást.

A. M. Z. berlini levelezője angol forrásból

BÉCSI BÖRZE martius 12-kén.

Állam-adósság.	penzben	áruban	penzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	76.50	76.70	
5%-os metalliques	100 frt.	65.10	65.25	
Földterhermentesítések.				
5%-os magyarországi	100 frt.	64.—	64.50	
5%-os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	63.—	63.50	
5%-os erdélyi	100 frt.	61.—	62.—	
Sorsjegyek.				
Trieszti db.	100 ft pp.	124.—	125.—	
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	99.50	100.—	
Budai városközség db	40 ft a. é.	35.25	35.75	
Eszterházy	40 ft pp.	91.—	92.—	
Salm	40 ft pp.	36.25	36.75	
Pálffy	40 ft pp.	38.25	38.75	
Clary	40 ft pp.	35.—	35.50	
St. Genois	40 ft pp.	36.—	36.50	
Windischgrätz	20 ft pp.	21.—	21.50	
Waldstein	20 ft pp.	24.50	25.—	
Koglevich	10 ft pp.	15.75	16.—	
Részvények.				
Nemzeti bank ex div.		729.—	731.—	
Hitelintézet 200 frt.		163.—	163.50	
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		567.—	569.—	
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		409.—	411.—	
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		145.—	150.—	
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		380.—	385.—	
Éjszakai vasút		1914.30	1914.80	
Ausztr. államvaspálya		289.—	290.—	
Nyugati vasút		186.50	187.50	
Pardubitzai vasút		106.50	107.50	
Tiszai vasút		147.—	147.—	
Déli vaspálya 60% (ex div.)		190.—	191.—	
Károly Lajos vaspálya (ex div.)		158.50	160.—	
Graz-Köflachi		118.—	120.—	
N.-Szombati 1-ső kibocsátás		20.—	22.—	
N.-Szombati 2-ik kibocsátás		60.—	64.—	
Váltók (devisek)				
Három hónapra.				
Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%		125.—	125.25	
Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 %		125.25	125.50	
Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 %		—	—	
M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 %		125.50	125.75	
Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 %		110.75	111.—	
London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 %		146.75	147.25	
Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 %		57.90	58.10	
Pénznekem.				
Korona		20.—	—	
Császári arany		6.95	—	
Reczés arany		6.90	—	
Napoleons'or		11.67	—	
Orosz imperiale		11.98	—	
Ezüst		46.—	—	
A nemzeti kölcsön papír szelvényei		41.50	—	

azt a meglepő tudósítást meríti, Pietri közbenjárása által új szerződés kötöttet volna Napoleon és Cavour között. E szerződésben meg volna állapítva Francia és Olaszországnak közös működése a Rajnánál, Olaszországban és keleten. A szövetség célja: meghódítani a Rajnát Franciaország részére, Velenczét és cyprus szigetét (a savoyai hercegek cyprusi királyoknak neveztették) pedig Olaszország részére. A hadvállalat akkor kezdődne, midőn az új olasz sereg egészen szervezve volt.

— Bolgár- és Bosnyákországból igen nyugtalanítók a tudósítások. Párisban minden perczben várják onnan a kitört lázadás híreit.

— „Magd. Ztg“ angol forrásból értesülés nyomán azt állítja, hogy Pietri közbenjárására Napoleon és Cavour közt új szerződés jött létre. E szerint Francia- és Olaszország egy kézre dolgoznék a Rajna mellett, Olaszországban és keleten. A szerződés célja az, hogy a Rajnát Franciaország számára, Velenczét, Cyprust (minthogy a savoyai hercegeket Cyprus királyainak is hívták) Olaszország számára elfoglalják. A harcz az olasz hadsereg teljes szervezése után tör ki.

— A „Korunk“ távirata szerint Messina megadta magát.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(83) H i r d e t m é n y. (2—4)

Kolozsvári kerületben tordai járásban kebeleztet Alsó-Jára községének, a mlgs. cs. kir. kolozsvári kerületi hivatalnak idei február 22-én 1035 sz. alatt kelt kiadványa által minden héten kedd napon hétivásár tartása engedélyeztetik. Mi is ezennel hivatalosan köztudomásra juttatik.

A cs. kir. járáshivataltól, Tordán, márczius 9-én, 1861.

(81) P. sz. 1099. 1861. (2—3) H i r d e t m é n y.

Folyó év és hó 26-ik napján délelőtti 9 órakor, a helybeli cs. kir. kerületi törvényszéki épületben árverezés után Berenczei Wilhelmina, Klára és István kiskorú gyermekeknek M. Sámsondon fekvő részlet jószágok s ahoz való járulékok, három egymás után következő esztendőkre úgy mint folyó év Április hó 1-ső napjától, egészen 1864-ik év Márczius hó 31-ik napjáig haszonbérbe fognak a Játani.

Mire a haszonbérleti szándékozik, azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a haszonbérleti feltételek, a helybeli törvényszéknél, a hivatali órákban, megtekinthők, és minden haszonbérleti szándékozó 80 forintokat osztrák pénzürtékben mint bántépénzt letenni köteleztetik.

A cs. kir. kerületi törvényszék üléséből
M.-Vásárhelyt 1861-ik év Márczius hó 8-án

NEM HIVATALOS.

(76) Felsőbb rendeltettség belfogmestere. (2—3)

Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat

ez évi rendes közgyűlést április 2-án délelőtti 10 órakor tartandja az igazgatóság b. középütczei 457 számú helyiségeiben, a szokott módon nyílt ajtóknál. Tárgyai lesznek a múlt évi ügylet eredményének előterjesztése, az igazgatósági számadás átvizsgálása és hitelesítése, s az életbiztosítás némely ágazatának tetteges megindítása feletti intézkedés.

Valamint ezen közgyűlésre, ugy a számadás részletes átvizsgálására választmányilag kiküldött biztosság folyó hó 11-én már elkezdendő, s a rendes hivatali órákon szintén nyílt ajtóknál folytatandó működésének figyelemmel kísérésére a társulat minden rendű tagjait tisztelettel meghívja.

Kolozsvárt, márczius 7-én, 1861.

A fennevezett társulat igazgatósága.

(47) Kész fejernémű-raktár. (5—6)

Kereskedő TAUFFER KÁROLY „NAGYPIPA“ czimű kereskedésében Kolozsvárt

kapható különböző minőségű férfi ingek és lábravalók, női ingek, hálóréklik sat.; elvállal varrógépen nagyon pontos és jutányos áron varratást, férfi és női ingelő, hálóréklik, kötények, párnahaj, lepedőket sat., ugy minden fejernéműk egész elkészítését is.

Csalhatatlan jó szennyfolt kiirtó szer is kapható, melylyel minden zsír- és olajpecsétet, gyapot-, szőr- és gyapju-kelmékből csalhatatlanul jól ki lehet mosni, a nélkül hogy a kelme színére kártékony hatással lenne.

(80) Haszonbérbe adandó jószág. (2—2)

Szinden, Kolozsvár és Torda közelében 300 hold tagosított szántó és legelő rész, 50 hold kaszáló fogadó és malom jövedelemmel s ba kivántatni fog bérházásaival együtt három vagy több évre haszonbérbe adandó. Értekezödtetni Kolozsvárt ügyvéd Fehér Márton ural, Szinden helyen a tulajdonos Bors Albert-tel.

(78) Haszonbérbe adandó malmok. (2—3)

Méltóságos özv. Gróf Teleky Lajosné ő nagysága egy más mellett lévő 4 és 6 kövű malmai a Marosvizen Sárpatakon Maros-Vásárhely és Sz. Régen közelében több évre haszonbérbe kiadók. A feltételek iránt értekezhetni helyt az udvarban.

(77) Gazdasági gépek és eszközök. (3—4)

Az országgszerte híres Vidats ekéinket, rostáinkat s egyéb gazdasági eszközeinket bátorkodunk az erdélyi gazda közönségnek figyelmébe ajánlani. s tisztelettel kérjük a gazda urakat, szívesskedjenek megrendeléseiket jövőben Kolozsvárra utasítani, Baris József urhoz, a kolozsvári fiók-műhelyünk vezetőjéhez, ki a megrendelések pontos teljesítéséről azonnal gondoskodni fog. — Ezen fiók műhelyet főleg az erdélyi gazda közönség érdekében állítottuk fel a végett, hogy a bosszu utról gyakran törve oda érkező gépeinket ismét helyreállítsa, s az által elejét vegyük minden panaszoknak.

Kolozsvári fiók-műhelyünk gépjavításokat is szivesen e'vállal, mire nézve azt a tisztelt közönségnek pártfogásába ajánlani bátorkodunk.

Vidats István gépgyára Pesten.

Fiók-műhely KOLOZSVÁRTT, két viz közt hosszszuutca 382 szám.

(65) ELADÓ (6—8) igen jó fővő borsó és paszuly találtatik az óvárban 244 szám alatt, köböl és véka számra nagy mennyiségben.

(73) Hirdetés. (3—3)

B. Boraemiza Ignáczné őgnának, a Szerdahelyi járásban, illetőleg a N.-Szebeni kerületben fekvő Buzd helységében létező nagy kiterjedésű

jóság, jelenleg ottan találtató gazdasági eszközökkel a jelen évi Április 24-ik napjától kezdve, 6 évre haszonbérbe lévén kiadó, a vállalkozó, a kibérleendő jószág megnézése után bővebb felvilágosítást vehet Kolozsvári Ürmösi Samuel ural, kivel a szerződvény is megköthető leszén.

(79) A t. szülőknek! (2—3)

A t. Kröczer Ágoston tokaji gyógyszerész ur által felállít, s gyermek betegségek gyógyításánál nélkülözhetlen, a testre oly káros befolyást Gilisztákat bizon elűző és ezen tulajdonai miatt által n kedvelt és már elbírható „Gilisztá-Chocolade“, ismertető és használatra vonatkozó utasításokkal együtt kapható

Schütz Károly, kereskedésében Kolozsvárt.

Ugyan itt a legfrissebb Erfurti kertivelemény és Burgundi takarmány Répa magvak is, találatnak.

(37) 16/3 (3—12)

WOLFF J.

„MAGYAR KIRÁLY“ czimű gyógyszerésztárában Kolozsvárt legjutányosbb gyári áron, és eredeti friss minőségben találatnak:

Mindenféle hasonszenvi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szekrényekben is.

Különbféle ruggyantából, (Kautschuk) sebészeti eszközök.

Ujabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Különösen:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR,

Dr. Gölls-től Bécsben.

Valódi SEIDLITZI POR.

Valódi friss csuka májolej,

(Dorsch Leberthran-Öhl.) Palackokban, és font száma.

BILINI SZELETKEK, emésztő szer.